

LORNA BYRNE

Inglise keelest tõlkinud Tiina Voolaid

7 VARRAK

Originaali tiitel:
Angels in my Hair
Lorna Byrne

Toimetanud Linda Uustalu
Kaane kujundanud Janika Vesberg

Copyright © Lorna Byrne, 2008

© Tõlge eesti keelde. Tiina Voolaid, 2011

ISBN 978-9985-3-2406-6

Kirjastus Varrak
Tallinn, 2011
www.varrak.ee

Trükikoda OÜ Greif

Minu lastele

SISUKORD

1. PEATÜKK | Teise pilguga **9**
2. PEATÜKK | Väravavahid **18**
3. PEATÜKK | Taevatrepp **30**
4. PEATÜKK | Miks sa end minu eest peidad? **43**
5. PEATÜKK | Eelija **59**
6. PEATÜKK | Kandes teiste koormat **69**
7. PEATÜKK | Hingeta olend **79**
8. PEATÜKK | Vahendaja **88**
9. PEATÜKK | Surmaingel **94**
10. PEATÜKK | Pommitajad **104**
11. PEATÜKK | Emaarmastuse ingel **115**
12. PEATÜKK | Maamaja **131**
13. PEATÜKK | Ülestunnistus **143**
14. PEATÜKK | Mul polnud aimugi, et mul on kaitseingel **154**
15. PEATÜKK | Palve jõud **161**
16. PEATÜKK | Tunnel **170**
17. PEATÜKK | Kolm koputust aknale **183**
18. PEATÜKK | „Küll Lornal veab...” **196**
19. PEATÜKK | „Ma olen siin, ma olen siin!” **209**
20. PEATÜKK | Kuldne kett **217**
21. PEATÜKK | Ma vajan imesid **229**
22. PEATÜKK | Saatan värava taga **237**
23. PEATÜKK | Hingesugulased **250**
24. PEATÜKK | Rahu Iirimaal ja jõulude ajal **258**
25. PEATÜKK | Miikael ütleb mulle, kes ta tõeliselt on **274**
26. PEATÜKK | Kurjuse vaim näitab ennast **285**
27. PEATÜKK | Joe **297**
28. PEATÜKK | Sulg Taevast **307**

Teise pilguga

Kui ma olin kaheaastane, ütles arst mu emale, et olen arengus maha jäänud.

Ema oli tähele pannud, et imikueas näisin ma alati viibivat omas maailmas. Mäletan ka ise, kuidas ma hällis – suures korvis – lamasin ning ema minu kohale kummardus. Nägin tema ümber imelisi eredaid, kõigis vikerkaarevärvides sära-
vaid olendeid; nad olid palju suuremad kui mina, ent emast väiksemad – umbes kolmeaastase lapse suurused. Need olevused hõljusid õhus nagu suled. Mäletan, kuidas ma nende puudutamiseks käed välja sirutasin, kuid see ei õnnestunud kunagi. Olin neist kauni valgusega olenditest võlutud. Tookord ma ei mõistnud, et näen midagi erilist, mida teised ei näe. Sain alles palju hiljem teada, et neid olendeid kutsutakse ingliteks.

Kuude möödudes märkas ema, et ükskõik mida ta mu tähelepanu köitmiseks ka ei teinud, vaatasin mina alati üksisilmi kuhugi mujale. Tegelikult ma olingi mujal: olin koos inglitega, jälgisin, mida nad teevad, rääkisin ja mängisin nendega. Ma olin neist võlutud.

Rääkima hakkasin ma hilja, kuigi olin juba algusest peale inglitega juttu ajanud. Mõnikord kasutasime sõnu nii, nagu teie ja mina nendest aru saame, kuid mõnikord polnud sõnu üldse vaja – me teadsime üksteise mõtteid. Uskusin, et kõik teised näevad sama mis minagi, kuid siis ütlesid inglid, et ma pean saladust hoidma ja ei tohi neist kellelegi rääkida. Tegelikult pidasin ma palju aastaid lubadust ega rääkinudki

kellelegi, mida nägin. Alles praegu, seda raamatut kirjutades, jutustan, kuidas ma inglitest esimest korda teadlikuks sain.

Neil sõnadel, mis arst ütles tookord, kui ma olin kaheaastane, oli mu elule sügav mõju: sain aru, et inimesed võivad olla väga julmad. Me elasime sel ajal Dublini kesklinna lähedal Old Kilmainhamis. Mu isa oli rendile võtnud kitsukese jalgrattapoe koos parandustöökojaga, mille juurde kuulus väike maja. Läbi poe minnes ja vasakule pöörates jõudsid tillukese ja üsna raamas maja juurde. See kuulus vanade majakeste ja poodide ritta ning oma halva seisukorra tõttu seisid need enamasti tühjalt või olid täiesti maha jäetud. Meie elu käis peamiselt ühes väikses alumise korruse toas: siin me tegime süüa, sõime, ajasime juttu, mängisime ja isegi pesime end suures metallkausis kolde ees. Majas ei olnud vannituba, kuid kitsas teerada viis tagaaias asuvasse välikäimlasse. Ülakorrusel oli kaks pisikest magamistuba. Algul magasin ma ühes voodis oma vanema õe Emeriga.

Ma ei näinud mitte ainult ingleid – neid nägin ma pidevalt alates hetkest, kui hommikul ärkasin, kuni magamaminekuni –, vaid ka surnud inimeste hingesid. Mu vend Christopher oli sündinud minust palju varem, kuid surnud kõigest umbes kümne nädala vanusena. Kuigi me ei olnud elus kohtunud, kujutasin teda elavalt ette – tal olid tumedad juuksed, ehkki mu õde ja mina olime heleda peaga – ja ma sain temaga ka vaimus mängida.

Tookord ei pidanud ma seda üldsegi imelikuks, tundus, nagu oleks tegemist lihtsalt ühe lapsega, kuigi ta paistis olevat välimuse poolest teistest veidi säravam. Üks esimesi asju, mis pani mind arvama, et ta on teistsugune kui teised lapsed, oli

tema vanus, mis võis muutuda. Mõnikord ilmus ta sülelapsena, aga enamasti paistis olevat minuga ühevanune, tatsudes ebakindlalt üle põranda. Ja ta ei olnud alati kohal, vaid näis ilmuvat ja kaduvat.

Ühel külmal talvisel õhtupoolikul, kui väljas hakkas härmarduma, olin ma üksinda Old Kilmainhami maja väikses elutoas. Lahtises kaminas põles tuli, mis oli toa ainus valgusallikas. Valgus veikles põrandal, kus ma istusin, mängides isa meisterdatud väikeste puuklotsidega. Christopher tuli minuga mängima. Ta istus tulele lähemal – ta ütles, et see koht on minu jaoks liiga kuum, aga talle sobib, sest tema ei tunne kuumust. Me ehitasime koos torni: mina panin ühe klotsi paika ja tema asetas järgmise selle peale. Torn sai väga kõrge ja siis puutusid meie käed ootamatult kokku. See oli hämmastav – ta tundus olevat hoopis teistmoodi kui kõik mulle tuttavad inimesed. Kui ma teda puudutasin, hakkas ta sädelema, nagu oleksid õhus lennanud tillukesed tähed. Sel hetkel sisenesin ma temasse (aga võib-olla ka tema minusse) ja näis, nagu me oleksime kokku sulanud ja üheks saanud. Ehmatuse tõttu ajasin klotsidest torni ümber.

Purskasin naerma ja katsusin teda uuesti. Arvatavasti oli see esimene kord, kui mulle sai selgeks, et ta ei ole lihast ja luust inimene.

Ma ei ajanud Christopheri kunagi inglitega segi. Inglitel, keda ma nägin, oli mõnikord inimese välimus, aga neil olid enamasti tiivad ja nende jalad ei puudutanud maad ning neist kiirgas erilist eredat valgust. Mõnikord ei olnud inglites, keda ma nägin, üldse midagi inimest meenutavat, vaid nad ilmusid terava hiilgava valgusena.

Christopher ilmus tihti ema läheduses. Mõnikord istus ema tukastades kolde kõrval toolil ja ma nägin Christopheri tema süles. Ma ei teadnud, kas ema märkab, et Christopher on seal, ja küsisin temalt:

„Kas ma ütlen emale, et sa siin oled?”

„Ei, ära ütle,” vastas Christopher. „Ta ei saaks aru. Aga mõnikord ta puudutab mind.”

Ühel talvehommikul tulid inglid päikesetõusu ajal minu voodi juurde. Lamasin kerratõmbunult tekkide all. Mu õde Emer, kellega ma ühes voodis magas, oli juba üles tõusnud ja tema asemel lebas minu kõrval Christopher. Ta kõditas mind ja ütles: „Vaata, Lorna, vaata akent!”

Nagu ma juba ütlesin, võivad inglid end ilmutada mitmesugusel kujul ja suuruses; sel hommikul nägid nad välja nagu lumehelbed! Aknaklaas tundus muutuvat auruks, ja kui lumehelbed selle vastu pörkasid, muutusid nad umbes beebisuurusteks ingliteks. Seejärel kandis päikesekiir nad läbi akna tuppa ja kõik nad paistsid olevat kaetud valgete säravate lumehelvestega. Kui inglid mind puudutasid, langesid lumehelbed mulle peale; need tegid kõdi ja tundusid üllatavalt soojad, mitte külmad.

„Kas poleks tore,” ütles Christopher, „kui kõik teaksid, et võivad oma taskud inglitega täita? Ühte taskusse mahuks tuhandeid ingleid, just nagu lumehelbeid, neid saaks endaga kaasa võtta ja keegi ei peaks kunagi üksi olema.”

Keerasin end tema poole ja küsisin: „Aga kui nad taskus ära sulavad?”

Christopher kihistas naerda ja lausus: „Ei! Inglid ei sula mitte kunagi.”

Vastasin üsna nukralt: „Christopher, ma soovin, et sina mahuksid ema taskusse nagu lumehelbes ja saaksid kogu aeg tema juures olla.”

Me lamasime voodis teineteise kaisus, ta keeras end, vaatas mulle otsa ja ütles: „Aga ma ju olengi seal.”

Kui ma suureks kasvasin, jutustas ema mulle, et tal oli olnud väike poeg Christopher, kes oli sündinud aasta enne mind, kuid elanud kõigest kümne nädala vanuseks. Ma lihtsalt naeratasin talle vastuseks. Mäletan, et küsisin, kuhu Christopher maeti, ja ema vastas, et Dublini rinnalaste

surnuaeda märgistamata hauda, nagu tollal kombeks oli.

Kurb, et pole säilinud tema nimega hauda, kus ma saaksin käia, aga ta pole unustatud. Mõnikord tunnen isegi veel nüüd, pärast kõiki neid aastaid, kuidas Christopheri käsi minu taskus mängult lumehelbeid teeb, ja see meenutab mulle, et ma ei ole kunagi ükski.

Sain Christopheri ja ema kohta rohkem teada ühel päeval, kui olin umbes nelja- või viieaastane. Istusin jalgu kõlgutades laua taga ja sõin hommikust ning nägin siis vilksamisi Christopheri, kes paistis olevat umbes kaheteistkümnenaastane; ta jooksis üle toa poe ukse juurde just sel hetkel, kui ema tuppä tuli, käes röstitud leib. Ema näol oli lai naeratus ja ta teatas: „Lorna, tagatoas isa tööpingi all ootab sind üllatus!”

See oli põnev, ma hüppasin laua tagant püsti ja läksin Christopherile järele. Ta suundus otsejoones läbi eesruumi hämarasse töökotta. Pidin uksele seisatama, sest mu silmad ei olnud pimedusega harjunud ja ma ei näinud algul midagi. Christopher oli just nagu valgus, pehmelt helendav kuma, mis valgustas teed läbi täistuubitud töökoja. Ta hõikas: „Kassil on pojad!” Ja seal, tänu Christopheri valgusele, nägingi nelja tillukest kassipoega – kolm olid süsimustad ja üks mustavalgekirju. Nad olid väga ilusad, nii pehmed ja kohevad. Emakass Blackie tuli kastist välja, sirutas ennast ja hüppas läbi aknakese õue. Jooksin talle järele ja kutsusin ka Christopheri, aga ta ei tulnud aeda.

Läksin tagasi ja küsisin temalt: „Miks sa välja ei tule?”

Ta võttis mul nagu lohutuseks käest – mulle meeldis tema puudutus – ja meie käed sulasid jälle ühte. See oli nagu võlutrikk ja tekitas minus turva- ja õnnetunnet.

„Lorna, kui lapsed surevad, siis jäävad nende hinged ema juurde nii kauaks, kui neid vajatakse, nii et mina jään emaga. Kui ma ära läheksin, siis ma just nagu lõhuksin neid mälestusi – ja seda ma ei taha.”

Ma teadsin, mida ta sellega mõtles. Mu ema oli temasse

valanud nii palju armastust: kõik need mälestused sellest, kuidas ta oli last oodanud ja kandnud teda enda sees, sünnist ning rõõmu- ja õnnetundest, kui ta hoidis Christopheri kätel ja ta koju tõi, isegi hoolimata arstide jutust ja omaenda tundest, et midagi on valesti. Emale jäid hindamatud nädalad kodus koos Christopheriga, enne kui poiss suri, ja Christopher ütles, et ta annab emale tagasi kogu selle armastuse, mille ema oli temasse valanud.

Niisiis pidi mu venna hing jääma majja kuni päevani, mil meil tuli Old Kilmainhami väiksest töökojast päriseks lahkuda. Selleks ajaks näis, et ema oli valmis laskma mu vennal minna, olles edasi liikumiseks küllalt tugev.

Inglit nähes tahaksin ma alati seisatada ja vaatama jääda, mind valdab tunne, et lähedal on tohutu jõud. Lapsepõlves võtsid inglid tavaliselt inimese kuju, mis tegi mul nendega suhtlemise lihtsamaks, kuid praegu ei ole see enam vajalik. Inglitel, keda ma näen, ei ole alati tiibu, aga kui on, siis olen mõnikord rabatud nende kujust: tiivad võivad meenutada tuleleeki, kuid on ometi kindla kuju ja tihedusega. Mõne inglil tiibadel on suled. Kord nägin ühte inglil, kelle tiivad olid nii peenikesed, pikad ja terava otsaga, et mul oli raske uskuda, et tegu on tiibadega. Oleksin tahtnud paluda, et ta need lahti lööks.

Kui inglil on inimese välimus – tiibadega või ilma –, siis on kõige tähelepanuväärsemad tema silmad. Inglisilmad ei meenuta inimsilmi: need on nii elavad, tulvil elu ja valgust ja armastust, nagu peituks neis kogu elu olemus – nende kiirgus täidab su üleni.

Ma ei ole kunagi näinud, et inglite jalad puudutaksid maapinda. Kui ma märkan mõnda inglil enda poole tulemas,

siis näib, nagu jääks maapinna ja tema jalgade vahele energiapadi. Mõnikord on see õhuke nagu niit, teinekord kasvab suureks ja võib ulatuda isegi maa sisse.

Juba varasest lapsepõlvest peale ilmub üks ingel minu juurde eriti sageli. Kui ma esmakordselt teda nägin, seisis ta magamistoa nurgas ja ütles lihtsalt: „Lorna.” Ta meenutas mõnevõrra teisi ingliseid, kuid samas oli temas midagi erilist. Ta hiilgas tugevamalt ja tal oli käskiv hoiak, meheliku tugevuse võimas mõjujõud. Sellest esimesest korrast peale tundsin, et ta on valmis mind kilbina kaitsma. Ta ilmus ikka ja jälle ja vähehaaval ma sõbrunesin temaga. Ta ütles, et tema nimi on Miikael.

Koolis oli mul raske, enamik õpetajaid kohtles mind kui arengupeatusega last. Esimest korda armulaual käisin ma koolimajas, kui olin kuueaastane, ja see oli kohutav. See oleks pidanud olema väga eriline päev, nagu ikka iiri lastel. Klassis esitasid õpetajad küsimusi, kontrollides meie teadmisi katekismusest, kuid mind nad ei tülitanud. Mulle öeldi: „Sinult pole mõtet küsida.” Ja kui teised lapsed pidid püsti tõusma ja midagi armulaua kohta ütleva, seisin ka mina algul koos teistega, kuid siis tõugati mind rivist välja ning kästi minna ja istuda. Väiksele lapsele teeb see kohutavalt haiget. Nii-siis istusin ma viimases pingis või kusagil nurgas ja küsisin inglitelt:

„Kas nad ei tea, et ma tunnen ka katekismust? Nad isegi ei küsinud mu käest.”

Ja siis kirikus, kui ma lõpuks altari ette jõudsin, haarati mul käsivarrest ja tõmmati taas rivist välja, sest õpetaja oli otsustanud, et paremad tüdrukud peaksid minust eespool olema.

Siiski leidis ka teistsuguseid inimesi. Sellest ajast, kui ma olin umbes nelja-aastane, mäletan ühte nunnat, keda kutsuti (kui ma ei eksi) ema Molderiniks. Talle oli öeldud, et ma olen aeglase taibuga ja arengus teistest maha jäänud, kuid mul oli tunne, et tal oli selle kohta oma arvamus. Kui ma tema tunnis olin, tavatses ta mulle küsimusi esitada ja ma teadsin alati vastust ning ta naeratas siis ja silitas mu pead.

Kuid hoolimata üksikute inimeste juhuslikust lahkusest kasvasin ma tõrjutuna. Inimesed nägid, et olen teistsugune, ja ei suutnud seda mõista. See tahk minu elus on olnud mulle väga, väga ränk – ja on tänini. Öeldakse, et olen liialt aus, liiga siiras selle maailma jaoks, kuid ma ei suuda olla teistsugune! Kummaline on aga see, et on väga raske olla aus kõiges, mida sa mõtled ja räägid, ning olla aus ümbritsevate inimeste vastu ja see kipub sind teistest eraldama.

Mida inimesed minust mõtleavad või kuidas nad mind vaatavad, see mõjutab mind veel praegugi tugevalt. Kuigi nad ei pruugi mind tundagi, teavad nad mingil tasandil, et olen teistest erinev. Kui ma sõpradega välja lähen ja kohtun mõne uue inimesega, kes minust midagi ei tea, räägivad nad sageli pärast mu sõpradele, et minus on midagi ebaharilikku, mida nad ei oska isegi määratleda. Sellised asjad võivad elu raskeks teha.

Aga mu elu koolis muutis palju talutavamaks ingel, kelle nimi oli Hosus. Ükskord hommikul, kui ma kooli kiirustasin, püüdes sammu pidada ühe vanema tüdrukuga, kellega me koos läksime, nägin, et laternaposti taga varjab ennast ilus ingel. Ta tegi mulle nägusid ja sellest päevast alates oli Hosusel kombeks peaaegu iga päev kooliteel välja ilmuda. Näen teda sageli veel praegugi.

Hosus nägi – ja näeb – välja nagu endisaegne kooliõpetaja. Ta kannab voogavat rüüd, mis on enamasti sinine (aga võib värvi muuta), naljaka kujuga kaabut ja käes kirjarulli. Tema silmad kiirgavad nagu tähed ja ta meenutab noore-

poolset professorit: energiat tulvil meest, keda iseloomustab autoriteetsus ja tarkus. Hosus näib alati ühesugune, erinevalt mõnest teisest minu läheduses olevast inglüst. Miikaelil on tavaliselt inimese välimus – palusin temalt seda lihtsuse mõttes, kuid ta muudab oma välimust tihti olenevalt sellest, kus me parajasti oleme või milline on sõnum, mida ta peab mulle edastama.

Minu jaoks esindab Hosus teadmisi: ta näib olevat väga tõsine ja ongi, aga oskab ka suurepäraselt mind lohotada, kui ma tujust ära olen. Just Hosus lohotas mind ja ütles, et ma ärgu tehku välja, kui lapsed mind koolis narrivad või kui näen, et täiskasvanud vestlevad omavahel ja jäävad siis minu poole pöördudes vahtima. Hosus ütles mulle: „Nad ei tea muhvi.“

Alguses ma ei teadnud tema nime ja tegelikult ta ka ei rääkinud minuga. Hosus ilmus klassiruumi, ahvides mõnda õpetajat või last või mängides klassis või tehes midagi muud, et mind naeratama panna. Mõnikord pärast tunde ootas ta mind kooli värava ees või kõnnitee serval. Mul on meeles esimene kord, kui ma temaga juttu rääkisin. Sel päeval ei olnud mul kaaslast, kellega koos koju minna, sest mu õde läks tantsutundi ja oli juba varem lahkunud. Niisiis läksin aeglaselt koolimajast välja ja lonkisin üle mänguväljaku. Suundusin kooliõue suurte väravate poole, lootes Hosust kohata ja temaga juttu ajada ning läksin elevile, nähes teda väravapostide tagant piilumas. Ta hõikas mulle, et ma kiirustaksin: „Pead enne vihma koju jõudma!”

Seisatasin värava juures ja vaatasin ringi. Läheduses ei olnud kedagi ja ma küsisin, mis tema nimi on.

„Hosus,” vastas ta. Mina lihtsalt kihistasin vastuseks. Tormasin koolist koju ja tema tormas minuga kaasa ning ma ei mäleta suurt muud, kui et suurema osa teest ma naersin.